

Mechanismus z kostela v Pomezi nad Ohří opravoval zkušený hodinář **Miloš Flossmann** z Ostrova

Tři sta let starý hodinový stroj po dlouhé době opět funguje

VÁCLAVA SIMEONOVÁ

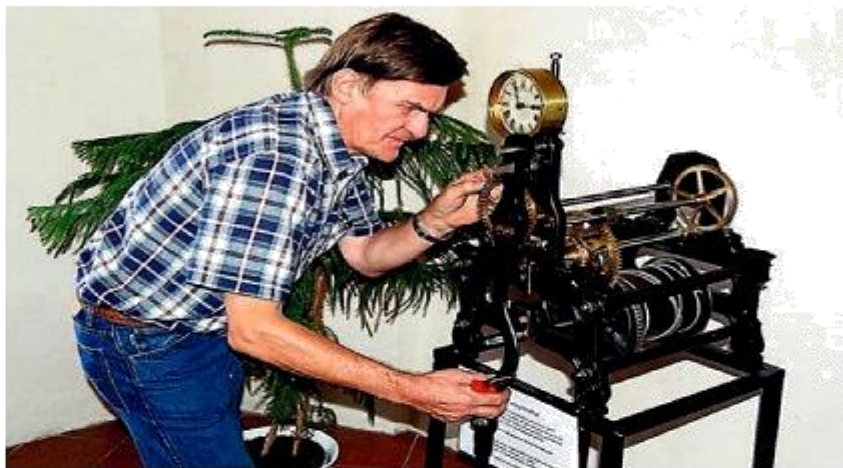
Pomezí nad Ohří – Tři měsíce trvalo zrestaurování stroje, který původně poháněl hodiny na kostele sv. Jakuba Většího v Pomezi nad Ohří. Práci se ujal zkušený hodinář Miloš Flossmann z Ostrova a víc než 300 let starý mechanismus opět funguje.

Věžní hodinový stroj byl vyroben na počátku 17. století. Při rekonstrukci kostela sv. Jakuba Většího před několika lety byl původní stroj z věže demontován, ale ve věži zůstal do ložiska. Tehdy tamní zastupitelé rozhodli, že nechají zařízení zrestaurovat. A hodinový stroj je po náročné opravě k vidění v kapli. „Při prohlídkách hodinového stroje se uvedením do chodu ještě více zvýrazní jeho autentičnost a zručnost našich předků,“ říká sám odborník na věžní hodiny Miloš Flossmann. „Uvědomíme-li si, že se jedná o ruční kovářskou práci a že hodinový stroj byl v chodu zhruba 300 let, nezbyvá než se skloubit,“ konstatuje hodinář, který Deníku vysvětlil také to, proč byl mechanismus několikrát přestavován.

Stroj jste začal rekonstruovat na konci minulého roku. V jakém stavu byl, když se vám dostal do rukou?

Hodinový stroj se nacházel v demontovaném stavu ve věži kostela v Pomezi. Byl zkorodovaný a značně znečištěný holubím trusem. Hrubé očištění bylo provedeno na místě a po převezení v dílně.

Je možné vůbec vyjmenovat, co vše bylo třeba opravit? A jak se na takové zařízení shání náhradní díly?

MILOŠ FLOSSMANN je opravdu odborník a jeho rukama prošel nespočet hodin. Foto: Deník

Při čištění se zároveň provádí kontrola součástí. U tohoto stroje byla opotřebovaná ložiska, v té době se ještě nepoužíval bronz. Tato byla nutno vyrobít a vyměnit. Některé čepy hrdeli a ozubení kol je při restaurování nutno vyvářit a pak vyplívat do původního stavu. Byla ulomená část stavěcí páky a ložiska kotva a lihyr – vodorovné se kývající ráhno s regulačními závažíčky zavěšené na šňůrce. Náhradní díly nejsou a vše je nutno vyrobit.

Rekonstrukce tedy jistě byla časově náročná. Jak dlouho jste na stroji pracoval?

Oprava trvala asi tři měsíce.

Hodinový stroj byl prý v minulosti několikrát přestavován. Proč?

Důvod k přestavbám je zcela zřejmý – spolehlivost a přesnost. Původní a první hodinové kroky byly takzvané lihyrové, kde byl vodorovně otáčející se lihyr zavěšen na šňůrce – strivku. Tyto hodinové kroky byly měněny za podobné, ale již spolehlivější, vrtenové. Dochovaly se až do dnešní doby a při důkladné a pečlivé obsluze slouží svému účelu dodnes. Po vynálezu kyvadla, které sestavil holandský hodinář Christian Huygens v roce 1657, začala éra přesných kotvových kroků s kyvadly. A konkrétně u tohoto stroje je dle dochovaných stop zjištěno, že byl chod stroje přestavován alespoň třikrát.

A čím je původní hodinový stroj z věže kostela v Pomezi nad Ohří výjimečný?

V hodinovém stroji je použit jeden z prvních hodinových kroků. Podle zmíněného lihyře se jím říká lihyrové. Později následovaly vrtenové a poslední kotvové. U těchto se již začalo používat kyvadlo.

TAK vypadal pomezský hodinový stroj, když byl zcela demontovaný. Foto: Zrc Archiv M. Flossmanna

HOLUBÍ TRUS A KORÓZE. Ty hodinový stroj trápily. Takto mechanismus vypadal, když si jej hodinář odvážel z věže kostela.

STAROSTA obce Pomezí nad Ohří Radek Tlačil ukázal, že je původní hodinový stroj opět funkční. Foto: Deník/ Václava Simeonová